

REPORT

Role evropských fondů v rozvoji uhelných regionů

Úterý 19. listopadu 2019, 16:00-18:00
Evropský dům, Jungmannova 24, Praha

- **Problematika rozvoje uhelných regionů a spravedlivá energetická transformace v současné době rezonuje evropskou klimatickou debatou. Tématem diskuze bylo nynější i budoucí nastavení kohezní politiky EU na národní úrovni a její vliv na sociálně ohleduplné vyřazení uhlí v České republice.**
- **Mezi řečníky vystoupil Zdeněk Čech ze Zastoupení Evropské komise v ČR, Petr Globočnick, zastupitel města Litvínov, dále Josef Janů, rada Karlovarského kraje v oblasti regionálního rozvoje a také Tomáš Siviček z Inovačního centra Ústeckého kraje. Debatu moderovala Zuzana Vondrová z Centra pro dopravu a energetiku.**

Debatu byla **Zuzanou Vondrovou** uvedena představením dvou analýz, které vznikly v rámci projektu spravedlivé transformace a staly se podnětem pro uspořádání akce. Výsledkem první [Analýzy veřejných finančních prostředků plynoucích do Ústeckého kraje](#) bylo zjištění, že Ústeckému kraji se dlouhodobě nedaří čerpat dostupné finance z Evropských fondů. Kraj se dlouhodobě drží mezi kraji čerpajícími nejnižší finanční prostředky téměř ve všech operačních programech. Na základě doporučení této analýzy byl Nadací partnerství proveden navazující sociologický průzkum [Hledání příčin nízkého čerpání EU fondů v Ústeckém kraji](#). Na základě polostrukturovaných rozhovorů s různými aktéry bylo prokázáno, že hlavní bariéry pro úspěšné čerpání fondů nejsou v Ústeckém kraji

nijak specifické ve srovnání s ostatními částmi ČR. Na nejvýznamnější český uhelný region však doléhají problémy s lidskými zdroji a sociální situací s větší intenzitou než u ostatních krajů, zejména důsledkem dlouhodobé těžební historie.

Pro bližší seznámení s problematikou zahájil **Zdeněk Čech** debatu vysvětlením tvorby EU fondů a sestavováním operačních programů na národní úrovni. Zmínil, že Evropská unie považuje v současné době ochranu klimatu za svou prioritu, což s sebou přinese řadu sociálních i ekonomických změn. Evropská komise problémy regionů řeší a snaží se jim pomoci – například *Platforma uhelných regionů v transformaci* transformační projekty intenzivně podporuje

a jsou v ní zařazeny všechny naše tři těžební regiony. Zdeněk Čech také potvrdil, že severozápadní část ČR se vyznačuje nízkým hospodářským výkonem a zdroje EU se zde nedaří čerpat. Například do vědy a výzkumu jsou oproti jiným regionům velmi malé investice. Evropské fondy pokrývají okolo 40% investic z veřejného sektoru, v uhelných regionech se může pohybovat okolo 50%. Modernizovaný rozpočet předpokládá nejen navýšení v oblasti ochrany klimatu, ale také ve vědě a výzkumu. Alokace fondů bude dále probíhat podle priorit a dle životní úrovně v jednotlivých regionech.

Na teoretické shrnutí z evropské perspektivy navázal **Tomáš Siviček** svým vhladem do podnikatelského sektoru Ústeckého kraje. Přiblížil aktivity *Inovačního centra Ústeckého kraje*, které poskytuje firmám poradenství a ostatní služby spojené s nastartováním podnikání a také se snaží o zlepšení systému institucí v kraji z hlediska možností podnikání. Jako komplement v místní ekonomice by mohla působit digitální ekonomika, která v regionu nyní chybí. Pokud se uhelné regiony nechtějí zbavit kompetence v oblasti energetiky, mohou se stát expertem na energetiku čistou. Je také třeba hledat jiné typy lidí, kteří by do regionu chtěli – takové, kteří by věci, které nefungují, brali jako výzvu. Jedná se hlavně o věkově mladé profesionálky, kteří nedosáhnou na bydlení v Praze nebo senilnější profesionálky, kteří hledají výzvu.

Lokální pohled na problematiku nastínil za Karlovarský kraj **Josef Janů**. Dle jeho názoru způsobilo zaostalost regionu vysídlení, odliv mladých, zanedbání koncepční práce a nesystematický přístup. V regionu dále chybí vzdělávací

instituce, i z toho důvodu byl založen nový *Ústav pro výzkum lázeňství*. Karlovarský kraj sice peníze čerpá, není to však příliš vidět. Problematické jsou také záležitosti spojené s audity dotací, které korespondují s častým střídáním politiků v kraji. Upozornil na to, že by strany před volbami měly koncepčně zjistit, jaké jsou finanční prostředky a následně vypracovat uskutečnitelný program pro rozvoj měst. RESTART dle jeho názoru nutí vytvářet strategické projekty a zodpovědět na otázky, v čem jsou vhodné a jak regionům pomohou.

Situaci na Ústecku následně nastínil zastupitel a sociální pracovník **Petr Globočník**. Poukázal na opakující se fenomén vykořenění místních občanů a ztrátu identity. Regionu by pomohl rozvoj dopravy, ať už z hlediska blízkosti se Saskem, či s Prahou. Dále je nutná modernizace zastaralého průmyslu – přivádět do regionu investice do transformace a oblastí podnikání s přidanou hodnotou. Je potřeba se zaměřit na sociálně vyloučené lokality a podporovat investice do občanů a občanských iniciativ.

Tomáš Siviček vidí ve srovnání s jinými iniciativami jako neefektivnější nástroj program RESTART. Je však třeba zapojit odborné komunity do dialogu. Pro uhelné regiony jsou totiž zásadní komunitní plánování s odbornou facilitací a inkluze veřejnosti do rozhodování. Je zapotřebí se nechat inspirovat v úspěších v zahraničí a mít ambici a ochotu v pozitivní změnu.

Akce byla organizována Centrem pro dopravu a energetiku a Institutem pro evropskou politiku EUROPEUM.

Supported by:

based on a decision of the German Bundestag

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union